

Energeetika- ja keskkonnaministri määruse „Keskkonnaministri 5. aprilli 2011. a määruse nr 22 „Keskkonnatasu deklaratsiooni vormid ja täitmise kord, tuuleenergiast elektrienergia tootmise tasuga seotud andmete nimistu, andmete esitamise kord ja tähtaeg ning maavara kaevandamise mahu aruandele esitatavad nõuded, aruande vorm ja esitamise kord“ muutmine“ seletuskiri

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse keskkonnatasude seaduse (edaspidi *KeTS*) § 32 lõike 9 ja § 33³ lõike 3 ning maapõueseaduse § 77 lõike 2 alusel.

Keskkonnaministri 5. aprilli 2011. a määrust nr 22 „Keskkonnatasu deklaratsiooni vormid ja täitmise kord, tuuleenergiast elektrienergia tootmise tasuga seotud andmete nimistu, andmete esitamise kord ja tähtaeg ning maavara kaevandamise mahu aruandele esitatavad nõuded, aruande vorm ja esitamise kord“ (edaspidi *määrus*) muudetakse, lähtudes keskkonnatasude seaduse muudatusest, mis käsitleb saastetasu rakendamist jäätmete energiakasutusele.

Eelnõukohases määruses sätestatakse uus deklaratsioonivorm „Jäätmete energiakasutuse saastetasu deklaratsioon“, mis on kavandatud kehtestada samal ajal jäätmete energiakasutuse saastetasu jõustumisega 1. juulil 2026.

Määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Kliimaministeeriumi keskkonnakorralduse ja kiirguse osakonna nõunik Aivi Aolaid-Aas (aivi.aolaid-aas@kliimaministeerium.ee, telefon 626 0743). Õigusekspertiisi tegi õigusosakonna nõunik Annemari Vene (annemari.vene@kliimaministeerium.ee). Eelnõu keeetoimetaja oli Justiits- ja Digiministeeriumi õigusloome korralduse talituse keeetoimetaja Aili Sandre (aili.sandre@justdigi.ee, 514 6333).

Eelnõu ei ole seotud ühegi menetluses oleva eelnõuga ega Euroopa Liidu õiguse rakendamisega. Eelnõukohase määrusega muudetakse määruse 2026. aasta 1. jaanuaril jõustunud redaktsiooni (RT I, 21.10.2025, 11).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõukohane määrus koosneb kahest paragrahvist.

Paragrahv 1 koosneb kahest punktist.

Punktis 1 sätestatakse uus deklaratsioonivorm „Jäätmete energiakasutuse saastetasu deklaratsioon“, lähtudes 1. juulil 2026. aastal jõustuvast KeTS-i §-st 18¹, mille kohaselt rakendatakse saastetasu ka siis, kui energiakasutuse otstarbel põletatakse tavajäätmeid, välja arvatud puidujäätmeid.

Punktiga 2 täiendatakse määrust lisaga 7 „Jäätmete energiakasutuse saastetasu deklaratsioon“. Deklaratsioonivorm on ülesehituselt ja andmekoosseisult sarnane deklaratsioonivormiga, mis on kehtestatud määruse lisaga 5 „Saastetasu deklaratsioon jäätmete kõrvaldamisel“ ning millega deklareeritakse saastetasu selliste jäätmete kõrvaldamise eest, mis ladestatakse prügilasse või viiakse muude toimingutega keskkonda.

Deklaratsioonivormi on võrreldes eelviidatud vormiga lisatud järgmised märkused:

1. Kui energiakasutuse eesmärgil (toimingukood R1) on põletatud tavajäätmeid, sealhulgas segaolmejäätmeid (jäätmekood 20 03 01), ning lisaks ohtlikke jäätmeid või puidujäätmeid või mõlemat liiki jäätmeid, kuuluvad deklareerimisele kõik põletatud jäätmete liigid.

2026. aasta 1. juulil jõustuva KeTS-i redaktsiooniga kehtestatakse uue saastetasuna energiakasutuse tasu tavajäätmetele (välja arvatud puidujäätmed). Kui käitises põletatakse energiakasutuse otstarbel ainult puidujäätmeid või ainult ohtlikke jäätmeid, siis nende jäätmete koguseid deklaratsioonile ei kanta. Energiakasutuse otstarbel põletatud puidujäätmete ja ohtlike jäätmete kogused on kohustuslik märkida jäätmete energiakasutuse saastetasu deklaratsioonile üksnes siis, kui neid põletatakse koos teiste tavajäätmetega. See on vajalik seetõttu, et puidujäätmete ja ohtlike jäätmete kogused on osa jäätmekäitluskoha lubatud maksimaalsest käitluskogusest, mis omakorda on saastetasu kõrgendatud määrade arvutamise alus.

2. Jäätmekoodidega 20 02 01 (biolagunevad jäätmed), 03 01 99 (nimistus mujal nimetamata jäätmed) või 03 03 11 (reovee kohtpuhastusseted, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 03 03 10) tähistatud jäätmeliikide deklareerimisel tuleb määrata, kas need kvalifitseeruvad oma olemuselt ja koostiselt puidujäätmeteks või muudeks tavajäätmeteks. Tasumäära rakendamisel lähtutakse keskkonnatasude seaduse §-st 20¹ selle järgi, kas tegemist on puidujäätmete või muude tavajäätmetega.

Jäätmete liigitamisel lähtutakse jäätmete tekkevaldkonnast. Mõnel juhul võivad ühe jäätmekoodi alla kuuluda samast tekkevaldkonnast pärinevad, kuid erinevast materjalist ja erinevate omadustega jäätmed. Jäätmekoodi 20 02 01 (biolagunevad jäätmed) kasutatakse aia- ja haljastujäätmete puhul. Selle koodi alla kuuluvad oksad, risu jms puidujäätmed, aga ka niidetud muru ja puulehed. Jäätmekoodi 03 01 99 (nimistus mujal nimetamata jäätmed) kasutatakse puidutöötlemise ning plaatide ja mööbli tootmise jäätmed, millele ei ole jäätmenimistu alajaotises 03 01 täpsemat koodi välja toodud. Jäätmekoodi 03 01 99 alla võivad kuuluda nii puidujäätmed kui ka muud puidutöötlemise ning plaatide ja mööbli tootmisel tekkinud jäätmed. Jäätmekoodiga 03 03 11 (reovee kohtpuhastusseted, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 03 03 10) tähistatakse tselluloosi, paberi ja kartongi tootmisel tekkinud reovee kohtpuhastusseteid, mis võivad mõningatel juhtudel koosneda peamiselt puidukiududest.

Seetõttu tuleb eespool nimetatud jäätmeliikide puhul enne deklareerimist hinnata jäätmete tegelikku koostist ning määrata, kas need kvalifitseeruvad puidujäätmeteks või muudeks tavajäätmeteks. Tasumäära rakendamisel lähtutakse keskkonnatasude seaduse §-st 20¹ selle järgi, kas tegemist on puidujäätmete või muude tavajäätmetega.

Teised märkused on sisult samasugused, nagu on määruse lisas 5 oleval jäätmete kõrvaldamise saastetasu deklaratsioonil.

Paragrahvi 2 kohaselt jõustub määrus 1. juulil 2026. Sellest ajast saab hakata esitama 2026. aasta III kvartali keskkonnatasude deklaratsioone, sealhulgas jäätmete energiakasutuse saastetasu deklaratsiooni.

Kuna muudatus on seotud KeTS-i muudatustega, mis käsitlevad jäätmete energiakasutuse saastetasu, siis peab määrus jõustuma sellega samal ajal ehk 1. juulil 2026.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole puutumuses Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõju

Määrus ei avalda sotsiaalset mõju ega mõju elu- ega looduskeskkonnale. Samuti ei mõjuta määrus riigi julgeolekut ega välissuhteid.

Mõju halduskoormusele

Sihtrühm: energiakasutuse eesmärgil jäätmeid põletavad ettevõtted.

Aastatel 2022–2024 põletati energiakasutuse eesmärgil tavajäätmeid kuues käitises (tegevuskohas). Need ettevõtted peavad hakkama jäätmete energiakasutuse tasu deklareerima kord kvartalis keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS sarnaselt jäätmete kõrvaldamise deklareerimisega. Deklaratsiooni koostamise aluseks on energiakasutuse otstarbel põletusse suunatud jäätmete kogused. Kuna ettevõtetel peab olema pidevalt ülevaade sissetulevatest ja väljaminevatest ning käideldavatest jäätmetest ning deklaratsioone tuleb esitada kord kvartalis (st neli korda aastas), ei ole selle tasu deklareerimine ettevõtetele väga koormav.

Tasumine toimub samamoodi nagu teiste maksude puhul: Maksu- ja Tolliametis ettevõtte ettemaksukonto kaudu.

Mõju riigiasutuste korraldusele

Sihtrühm: Keskkonnaamet.

Mõju Keskkonnaametile ei ole oluline.

Jäätmete energiakasutuse saastetasu lisandumisega suureneb Keskkonnaameti töömaht vähesel määral, sest tasu maksvate ettevõtete arv, kelle puhul tuleb Keskkonnaametil täita ka maksuhalduri ülesandeid, on väike (kuus ettevõtet).

5. Määruse rakendamisega seotud tegevus, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Mõningad kulud kaasnevad uue deklaratsioonivormi sisseviimisega infosüsteemi KOTKAS. KOTKASE arendusekulu (sh testimine) on ca 20 000 eurot. Kulu kantakse Kliimaministeeriumi valitsemisala IT-eelarvest KOTKASE arenduseks planeeritud vahenditest. Arendus tehakse 2026. aasta I poolaasta jooksul ja sellega on ka jõustumisaja määramisel arvestatud.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. juulil 2026. aastal, kuna samal ajal jõustuvad ka KeTS-i jäätmete põletamise energiakasutuse tasu käsitlevad sätted.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Määrus saadetakse Rahandusministeeriumile kooskõlastamiseks eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu ja Enefit Green AS-ile, EKT Ecobio OÜ-le, AS-ile Epler & Lorenz, UPM-Kymmene Otepää OÜ-le, OÜ-le Kohila Vineer ning SW ENERGIA OÜ-le arvamuse avaldamiseks e-posti teel.